I EL TEATRE

LES ESTRENES

TEATRE TALIA

Història d'un del públic explicada per ell mateix

Només havíem vist una obra de l'Amichatis. Ni en recordem el títol, però tenim ben present que hi havia una escena en la qual un pare intenta deshonrar la seva filla. I no hi havíem tornat més.

* * *

L'Amichatis no ha canviat.

Potser hi ha dos Amichatis: l'Amichatis comerciant de literatura teatral i un altre Amichatis que voldria fer una altra cosa... En aquest cas, ¿què espera a sortir aquest segon Amichatis? Ja fa mols anys que dura aquesta funció!

Potser l'Amichatis no és home de grans ambicions i aspira només a viure.

* * *

Voldríem veure l'Amichatis, un home intelligent com ell, aguantant una obra com aquesta assegut a una butaca.

Feu-vos-en càrrec, Amichatis!

* * *

Diuen que l'Amichatis és un home que coneix molt bé els secrets del teatre.

Francament, per fer aquesta literatura no calen profunds coneixements teatrals, ni un gran instint. Amb les truculències que maneja s'han d'obtenir tota mena d'efectes.

Potser Amichatis coneix molt bé el guardarroba teatral. Tots aquells personatges són de guardarroba. Els hem vist tant! Abans d'estrenar una obra de l'Amichatis deu haver-hi molta feina a desempolsar maniquins, la figura de dona de la vida que s'ha redimit, la de la mal redimida, la que es voldria redimir, etc., etc.

* * *

L'Amichatis ha coincidit amb Mossèn Ramon Garriga. Aquella escena del segon acte en la qual veiem aquell matrimoni de bé que topa amb Jordi i Marta, s'assembla molt amb una escena de *La Glòria*, aquella escena d'un gust «socioló» que tant va aplaudir el galliner de Novetats.

Però potser és Mossèn Garriga que va coincidir amb tots els Amichatis...

En ambdues escenes la creu hi té un paper preponderant.

* * *

Aquell Jordi és un dels personatges més poca-soltes que pugui haver-hi en el teatre del Paral·lel. És un anarquista molt ximple que en els moments crítics sempre parla de Déu.

* * *

L'Amichatis en lloc de fer literatura ens fa un míting lerrouxista, de l'època més primitiva del lerrouxisme, el període del llonguet i la mitja presa de xocolata seguit d'un àpat el Suís.

* * *

I aquesta literatura és feta amb pretensions mal dissimulades.

I és que fer literatura del Districte V és més difícil del que sembla.

* * *

Molt bé la primera meitat del tercer acte. Aquell salonet de la casa de tolerància és tan avorrit com els autèntics. Aquells dos filòsofs encarregats del clar i obscur de la situació són dos infeliços, o dues infelicitats.

* * *

Els del Districte V es riuen dels autors de Novetats i Romea.

Parlem francament: el pitjor de tots els autors de Novetats i Romea — si n'hi ha un de pitjor — és al costat d'aquesta obra de l'Amichatis — no diem al costat de l'Amichatis — un Shakespeare.

* * *

No trobem l'obra immoral: la trobem repugnant.

Darrera el nostre rengle de butaques hi havia una família amb dues nenes de vuit i deu anys. No fem, però, cap denúncia. Tota la guerra dels moralistes, tots el projectils són contra el cinema. I, pobre cinema, al costat de la força de suggestió d'una obra així! El públic aplaudeix furiosament.

* * *

Malaguanyat teatre, i malaguanyada companyia per a una obra d'aquesta mena! Assumpció Casals i Visita Lòpez ho fan tan bé, i la Casals fa tan bonic! I En Bruguera salva tan bé el paper!

* * *

Si fóssim ben sincers parlaríem més durament d'aquesta obra, però encara creiem que hi ha un segon Amichatis, un Amichatis inèdit.

MANUEL BRUNET

Jacques Baumer al Novetats

El teatre francès al Novetats fa l'efecte d'una casa que té les finestres per acabar, la veu es perd, de vegades sembla que la veu senti un corrent d'aire, que s'encongeixi i baixi de to. Per aquest teatre no tenim a Barcelona una sala d'espectacles justa; he sentit a dir que ara en volen fer una; mentre esperem, agraïm l'excellent voluntat

JACQUES BAUMER

del senyor Canals que es preocupa de tant en tant de portar-nos companyies forasteres al seu teatre.

Aquestes nits de Novetats tenen un gust especial; les persones que s'hi veuen són aquelles abonades a espectacles que creuen que l'important no és precisament la comèdia, sinó que al marge de la comèdia hi haurà una certa reunió de bon gust, de senyores amb una pell magníficament presentable, de senyors ben afaitats que porten la camisa rígida del smoking amb una relativa flexibilitat moral. Això ho vàrem comprovar la nit de *Topaze*; les altres nits la sala d'espectacles era més desinflada, hi anava més la gent de bona fe i, naturalment, les persones que havien pagat totes les funcions per endavant.

El fet que *Topaze* hagi cridat l'atenció del nostre públic, vol dir que la gent d'aquí llegeix els diaris, que passa la frontera, etcètera, etc., i voler seguir aquell tòpic de tractar al nostre públic de bona fe com un públic absolutament provincià, és una cosa idiota.

Jo no m'he rigut mai de l'esnobisme, però em penso que avui dia, en molts fets que es van observant, ja no tot és esnobisme.

* * *

L'única cosa positivament interessant de les darreres representacions a Novetats ha estat la presentació al nostre públic de l'actor Jacques Baumer. És un home madur, de gran prestigi, creador d'obres que s'han fet centenars de vegades.

Baumer és un actor sec, completament cerebral, de l'escola de Gémier, molt poc declamatori, té una d'aquelles veus que en un conservatori de declamació se'n diu una veu pèssima, és greu, trencada, li falta oli; si Baumer volgués cridar, faria un paper ridícul. Mastega i xucla les paraules. De tot això en sap treure un partit magnífic, sap donar una temperatura tèbia a la conversa i arriba a un greu sonor ple d'emocions finíssimes.

Baumer explota la seva calba, es deixa però uns pèls finíssims, disposats en forma d'«affiche» a la manera de Paul Colin. Des de lluny els cabells de Baumer sobre la calba quadrada fan una taca de blau gris molt pàllid d'un efecte original.

En l'obra que Baumer ha tret més partit de les seves condicions físiques i de la seva ciència d'actor és en *La souriante Madame Beudet*; aquesta obra, una mica vella, una mica inconsistent, però molt sincera i molt ben pensada i amanida amb aquell vinagre que fa olor de Flaubert.

* * *

Topaze és una obra d'èxit, és comprèn que sigui així. Aquí, algun crític que cerca tres peus al gat per amagar el seu descomunal analfabetisme, és possible que negui el pa i la sal a *Topaze*. És una obra de boulevard, de cara a totes les galeries, amb un desvergonyit cinisme de cartó, despreocupada davant de l'obligació de justificar les coses i de seguir una trajectòria completament explicada del personatge. Tant se val, és possible que sigui això i coses pitjors encara. Jo la trobo excellent en el sentit de la seva gran animació escènica, del seu diàleg ben cosit i ben deixat, ple de coses intelligents i originals, i de llocs comuns vulgaríssims, presentats però amb una barra i una delicadesa de mestre.

Topaze diríem que és el punt dolç entre el teatre de grans «toilettes» i de duos inflamats — el teatre de boulevard d'abans de la guerra — i el teatre que vol ésser responsable en tots sentits. Alguna cosa de tot això havíem vist ja en les obres d'Alfred Savoir, Pagnol tira més al dret i per ara encerta bé.

* * *

Mlle. Bey Daussmond, com actriu, és descolorida i gens picant; dels seus vestits, n'ha dut dos d'una àcida lluentor de caramel que feien un gran efecte.

El seu millor treball, pel nostre gust, ha estat el primer acte de *Félix* de Bernstein, i els dos actes de *Madame Beudet*; s'ha de confessar que aquestes obres són les que li oferien un «rôle» més ample i més compli-

BETTY DAUSSMOND

cat. Mlle. Pradyl ha dut un vestit tailleur de color verd de pèsol en una de les representacions, que li donava un aire de frescor innenarrable.

És lamentable l'obra *Je t'attendais* de Natanson; el principal defecte que té és que avorreix profundament. Els galants joves duien en aquesta obra uns pijames que feien plorar. És curiós que els galants joves francesos encara no s'hagin adonat de moltes coses, que es veu clarament només que repassant les planes dels anuncis de qualsevol «magazine» que tingui cara i ulls.

S.

El mestre Vives estrena un drama

Cada vegada que estrena un autor nou faríem repicar les campanes, i si l'autor nou és un home de la categoria d'Amadeu Vives demanaríem un repic general de campanes.

El mestre Vives és un home de múltiples aspectes i potser la flor del seu esperit resta encara inèdita. Hi ha el Vives compositor amb unes 130 obres líriques. Aquest és el Vives conegut a tota Espanya i Amèrica, l'home al qual han ovacionat els públics de centenars de teatres i que ha percebut xifres fabuloses en concepte de drets d'autor, una xifra que ell mateix ignora i que alguns — tenint en compte que obres com els *Bohemios* s'ha representat 18.000 vegades — calculen en uns sis o set milions de pessetes.

Encara hi ha un altre Vives ignorat, el Vives filòsof. L'autor de *Sofia*, llibre publicat fa uns quants anys a Madrid, ha donat més tard en català *L'entusiasme és la sal de l'ànima*, i mata les millors hores de la seva existència llegint llibres de filosofia i també de teologia. En Vives — i això no ho feu córrer — és un excellent tomista en el sentit que ha mantingut un interessant comerç amb Sant Tomàs, el d'Aquino.

I ara ha sortit el Vives dramaturg, dramaturg en català, intent que cal agrair. En aquest punt l'autor de la música de *L'Emigrant* és rigorosament inèdit. Havia fet música per a dues obres catalanes: *Euda d'Uriac*, de Guimerà i *Margaridó*, d'Apelles Mestres. Però el músic se'ns presenta ara com a dramaturg amb una obra en quatre actes: *Jo no hó sabia que el món era així.*

Cal agrair que aquest home que, segons frase seva, no escriu una obra lírica si no està convençut que ha de tenir almenys un miler de representacions, s'hagi engrescat a fer un drama que, de moment, anant molt bé no es farà pas mil vegades, perquè no hi hauria prou públic a Bercelona i en tot Catalunya per omplir el teatre. Això vol dir que Amadeu Vives està decidit a collaborar amb totes les seves forces a l'esforç comú.

En Vives sent la multitud i vol escriure per a la multitud. Les obres que només puguin interessar a una minoria tampoc interessen al mestre Vives. Pel que diem pot veure's que el novell dramaturg té una idea clara de la importància diguem-ne política i social del teatre.

— Ep, Maria, et deus haver rentat els peus un dia com avui?

— Et penses que he esperat a última hora? Pel cap baix ja fa quinze dies que ho vaig fer. (*Gringoire.*)

MUSIC-HALL

Carles Gardel i els tzigans del tango

Carles Gardel ha cantat uns dies al Principal Palace. Els seus tangos, dits amb entusiasme, posant-hi l'ànima, ens han tret del damunt, no del tot, la llefiscoseria dels altres cantors argentins, empeltats d'italià.

Carles Gardel porta d'acompanyants l'inseparable Ricardo i dos guitarristes més. Res de bandoneons, res de violins, res de piano i, sobretot, res de bateria. L'abús del tango ha arribat entre nosaltres a l'extrem que a l'Edén, per exemple, el toquen amb violoncel, que ja és més xocant que interpretar-lo amb bombo i platerets.

Quan Gardel canta, la calor que dóna a les seves paraules converteix la lletra dels tangos, gairebé sempre insubstancial, en trossos de vida, en «petits poemes vivents», com diu el mateix Gardel. En ells, tot pren relleu, i la dolor o l'alegria la veureu reflectida en el rostre del cantador, perquè sent el que canta.

A més a més, Carles Gardel té, personalment, una forta simpatia, que el fa triomfar a l'escena tant com el seu art. És el cas del ballarí Harry Wills. Aqueixa simpatia personal ha estat causa que molt recentment un crític francès de music-hall, jove i intelligentíssim, Pierre Lazareff, caigués en l'error d'escriure que escoltant Gardel comprenia els èxits del tzigà Rigo en 1900.

La comparació sería encertada si es fes amb qualsevol dels altres cantors de tango que han vingut ací, melindrosos i superficials, sensiblers i espectaculars. Quan més he admirat Gardel, ha estat en una ocasió en què va fer conèixer els seus nous tangos a un grup d'amics, assegut entre nosaltres, íntimament. Als Spaventa, Irusta, etcètera, només els concebo dalt d'un escenari, amb els reflectors enfocats i ple el públic de noies anèmiques. Si ara s'estilessin encara les operetes vieneses, al segon acte hi sortiria, cantant *Ramona*, un d'aqueixos moderns tzigans de mocadoret al coll, polaines i esperons.

L'imitador Vianor

Una de les grosses tares del music-hall espanyol és aqueix reguitzell d'imitadors d'estrelles que es diuen Derkas, Bertini, Edmond de Bries i Vianor, per no esmentar més que els de primer rengle. Dubto que, fora potser d'Itàlia, cap altre país hagi donat a l'escena un tan gran nombre d'artistes d'aqueix treball. Almenys, no tinc notícia que a l'estranger ningú es dediqui seriosament, i exclusivament, a actuar vestit de dona.

Barbette, al qui mai no hem vist a Barcelona, és una excepció, com ho són Van Doo i els altres copiadors seus. Però Barbette, del qui s'ha pogut dir que «ressuscita a les taules la gràcia de Gaby Deslys», es presenta com una gimnasta prodigiosa i auriolada d'encant, com una figura femenina. És un admirable número de trapezi i anelles que resulta més remarcable per l'engany que el protagonista fa al públic, amagant-li la seva veritable condició, de la qual aquest no s'adona fins en haver Barbette acabat els seus exercicis, quan es treu la perruca.

Bertini, Derkas i companys han d'estrafer els gestos i la veu. Resulten sempre efeminats i antipàtics, sense cap gràcia. Tot el mèrit que de vegades podrien tenir llurs imitacions, és anullat per aqueixos gestos forçats, per la veu simulada; i si parlen i canten amb la veu pròpia, com Vianor, l'efecte és aleshores pitjor.

Vianor, al qual hem vist aquesta setmana al Goya, és, de tots aqueixos imitadors, el de diguem-ne més bona fe i el de més temperament artístic i entusiasme. Algunes de les seves imitacions, com la de Dora la Cordobesita, la de Pastora Imperio i la de Mercedes Serós, estan ben observades. És de doldre que un artista com ell hagi emprès el camí d'un gènere on, transcorreguts els primers anys, el poc art que enclou ha de deixar passar davant, com element primordial per als públics que encara s'hi complauen, els mantons de Manila i les «toilettes», com els passa ja a Derkas i a Edmond de Bries, convertits a darrera hora en «maniquins» — els únics que per ara exportem.

L'orquestra "El Empastre"

Recorden els lectors els «cinco Gedeones»? Suposin, per un moment, que són vint-i-dos i que, en lloc d'anar espellifats, porten pantalon de «cubano», americana negra i barret blanc de mitja copa. Suposin, també, que els instruments no són de canya o cartó i paper de fumar, sinó autèntics, de metall o de fusta, tots de vent. Figurin-se, finalment, que la cara dels músics continua essent la mateixa cara pintada de mascarot de dimecres de Carnestoltes. El resultat serà la banda «El Empastre», que ha debutat al Principal Palace.

No cal dir que el programa d'aqueixa agrupació musical, que toca molt afinadament, segons les més antigues normes, consisteix en putpurris més o menys reeixits, com el de combinar una marxa de processó amb un xotis madrileny, o el d'armar una baralla de saxofons, clarinets i trompes.

Tot plegat, molt vell, sense gaire fantasia i d'un humorisme gruixut, de baixa qualitat. No arriba ni a justificar el qualificatiu de «Jack Hilton valencià», amb el qual, amb tots els respectes deguts a València, un company nostre, amic de fer frases, volgué definir aqueix conjunt filharmònic del poble de Catarroja.

JOAN TOMAS

LA MUSICA

MÚSICA FRANCESA

Els francesos no volen ésser menys. I no es saben conformar de no haver tingut grans artistes. Si els castellans parlen de Calderón o de Lope, ells els posen al costat les patums de Racine i de Corneille; si senten el nom de Wagner, que fou un déu de la música, ells us anomenen la carbassa de Gounod o el caramel de Massenet. I en els últims temps, acudint a tots els artificis, i valent-se de totes les acrobàcies, han cregut formar un estil de música moderna, sense música i sense sensibilitat, però amb molt truc i molta pintura.

En la passada sèrie de concerts, hem sentit algunes obres franceses: una gran simfonia de Saint-Saëns; el ballet de Ravel, *Dafnis i Cloe*, i alguna altra.

Tota la música de Saint-Saëns és igual: buida com un canti; prima com un embà; fàcil, lleugera i llarga com una punta a màquina. De tota aquesta falta de contingut en diuen l'equilibri, el gust i l'elegància llatins. Més llatins que els antics romans no crec que n'hi hagi; i compareu la força, la grandesa i la profunditat de les seves obres (obra de romans), amb la lleugeresa de ballarina d'aquelles.

Dafnis i Cloe, de Ravel, és una obra carregada de notes; mentre la va tocant tota una immensa orquestra carregada de músics de fer soroll i de fer bonic — panderos, castanyoles, timbals, platets, bombo, tamtam, timbres, celesta, etc., etc. — hom s'encanta del bé que sona i escolta agradablement i sense amoïnar-se, esperant on anirà a parar tota aquella mena d'introducció; però l'obra dura, i fins s'acaba, i llavors un s'adona que no ha arribat el moment de música que porta la veritable satisfacció a l'esperit, que truca a a sensibilitat, que desperta l'emoció estètica. I és que Ravel no és un artista ni un músic fonamental: per això l'han fet director del Conservatori de París, en successió de Fauré, que tampoc ho era, i de Rabaud, que ho és molt menys. No els en varen fer, no, de director, del Conservatori, als dos únics músics que ha tingut França: Berlioz i Bizet. Berlioz va escriure moltes obres dolentes; tenia una tècnica escassa, i idees pueríls; la seva escriptura responia més a pensaments de mena literària que realment musical, però el valer dels artistes es compta per les obres bones que han produit i per l'alçada que en elles abasten, sense que els contrarresti res d'aqueixa valor les obres dolentes que hagin pogut escriure, per moltes que siguin i per molt que ho siguin. Basta que Berlioz hagi compost l'obertura, *El Carnaval Romà*, i la *Marxa al suplici* de la *Simfonia fantàstica*, per considerar-lo un bon músic.

De Bizet només en coneixem una d'obra ben bona: *L'Arlesiana*. La *Carmen* té una gran fama, però es d'aquelles obres (com *El Barber de Sevilla*) que les aguanta la mena de força teatral del llibre amb què van lligades, i que la gent involucra i barreja amb les qualitats de la música, acabant per no saber ben bé què és ço que és bo, si la música o la lletra, o totes dues coses alhora. Així es va formant la tradició vulgar del valor musical d'aquestes obres.

Encara França ha tingut un altre músic, d'un prestigi extraordinari i d'una influència profunda en els nous compositors, en el gust dels públics, i en el criteri del crítics: Debussy. Quan es parla d'ell, potser algú s'atreveix a discutir la seva música; però tothom diu: és un artista! és un poeta! Ja en parlarem un altre dia. Però, les seves obres, com aquells preludis per piano, tan coneguts i estimats dels intelligents, amb aquells títols tan carrinclons, posats al capdavall de la peça, per compte del començament, no em poden fer gaire gràcia.

JAUME PAHISSA

Teatre Català Novedades

Gran Companyia Catalana

Direcció: C. CAPDEVILA

Avui dijous, a dos quarts de sis: «Espectacles per a infants»: La meravellosa obra d'En Folch i Torres:

LA XINEL·LA PRECIOSA o GALDRIC i GUIOMAR

Nit, «Tertúlia Catalanista»: **LILÍ**

EL FOC QUE ES REVIFA MALAMENT

Divendres, Amadeu Vives estrena la seva comèdia dramàtica en quatre actes

Jo no sabia que el món era així!

Protagonistes: el colós *Enric Borràs* i la notabilíssima actriu *Josefina Tàpies*.—Es despatxa a comptaduria per a les 10 primeres representacions de **Jo no sabia que el món era així!**

— I vós, doctor, no creieu en els apareguts?

— Fugiu, home; si hi cregués ja no faria de metge!

(*Ric et Rac.*)

TEATRE CATALÀ ROMEA

COMPANYIA VILA-DAVÍ

Primera actriu: M. VILA — Primers actors: DAVÍ i NOLLA

Aquesta nit, a un quart d'onze, i totes les nits, el sensacional èxit

El Procés de Mary Dugan

Dijous, tarda. Programa extraordinari. 4 actes, 4: **Jo t'estimo, Marieta, Una vegada era un rei...** i **El Jardí Meravellós.**

Divendres, tarda, gran matinée popular: Última repetició del benefici de MARIA VILA: **Zazà.** Nit, Benefici de Maria Lluïsa Rodríguez: **L'Ase de Buridan** i **La criada suïcida.** Es despatxa a comptaduria.

CINEMA I DISCOS

D'HOME A HOME

Encara qüestions de climatologia moral! Quan en un número anterior escrivíem sobre aquesta qüestió, citavem *Febres* pellícula que aleshores passava a París. Ara aquesta obra ha sigut aquí estrenada amb el títul poc feliç de *D'home a home*. La seva acció es desenvolupa completament en plena natura tropical i el clima d'allí hi juga un paper preponderant.

Evelyn Brent hi fa el rol de la dona (Sibila) d'un explorador a la recerca de mines de petroli. Es l'estudi de l'acció morbosa que damunt d'aquesta dona exerceixen alhora la solitud, la monotonia i les inclemències d'un clima malsà. Evelyn Brent, interpreta admirablement les successives fases d'aquest anorreament físic i moral en una sèrie d'escenes admirables de consistència psicològica i de realització.

La monotonia de l'existència que allí s'hi escola, la diuen el vaivé incessant de les bombes dels pous petrolífics que hom suposa produir un soroll estrepitós que no s'interromp mai i que acaba per pertorbar als més flemàtics. Una sèrie de sobreimpressions ens recorden constantment aquesta trepidació sorollosa. Sibila a qui l'amor que porta al seu espòs sosté en aquesta terrible prova és lentament guanyada per l'acció dissolvent de tots aquests factors. Es una acció corrosiva que ataca a l'esperit i al cos.

Evelyn Brent, repetim, s'ha compenetrat amb perfecta intelligència, d'aquest procés. Amb un art fet més que de moviments, d'actituds característiques, fet més de *poses* que de gestos, al començar el film diu l'altivesa d'un caràcter segur de si mateix que sap fer coratjosament front a l'actitud provocativa i insolent del personatge encarnat en el gran actor Bancroft. Després venen aquelles escenes que dèiem admirables de veritat.

Es Sibila, cosint febrilment per a lluitar contra l'oci insuportable, en una cambra on tres homes l'esguarden fixament. Mirades de desig. Tres enormes primers plans dels tres parells d'ulls eloqüentíssims. Mirades posades damunt d'aquella fembra. Evelyn Brent, el rostre torrat de decrepitud, la indumentària completament negligida, no gosa ni alçar la testa. La voluntat s'ha anat esmicolant i en l'escena amb la cupletista *La Rossa* perd el control dels seus actes davant la mirada pietosa i comprensiva de Brancoft.

El film és obra de Schertsinger. En conjunt és excellent. Comença en un moviment viu i animat que s'alenteix amb la intervenció de *La Rossa*, episodi que potser és massa allargat, si bé és útil per anar precisant la psicologia dels personatges encara vaga fins aleshores. Aquélla xicota serveix de reactiu perquè cada hu es manifesti.

Llàstima que el paisatge sigui emprat tan escassament, puix llevat d'unes escenes a la taverna, tota l'acció es desenrotlla entre el pou de la mina i la barraca del minaire. El viatge d'exploració del marit de Sibila ens és completament escamotejat malgrat poder ésser pretext a una gran atracció visual.

La fotografia, bona; la màquina constantment movible.

Al sortir d'un film com aquest, a més del plaer que hem trobat veient-lo, sortim amb el cor ample, Tantes inquietuds ens dón el cinema americà. Però, veieu, això és per a rependre confiança. Aquesta pellícula hom no pot menys de constatar és una obra sincera i honrada.

J. PALAU

BANCROFT i EVELYN BRENT en una escena de «D'home a home»

Ja ho sabeu...

— que Douglas i Mary es proposen fer una versió parlada d'un drama de Shakespeare? Ja patirem! Hom par'a d'un tal senyor Sam Taylor que n'ha d'escriure el diàleg!!

— que Maurici Chevalier treballarà a les ordres de Lubitsch?

— que Jackie Coogan potser farà de protagonista en una novella de Marc Twain?

— que *La Vídua Alegre* serà filmada de nou? Naturalment, sonora.

— que Pola Negri és a Anglaterra, on pensa fer el seu últim film? El meu film, diu ella. Serà tan d'ella aquest film, que vol fer-hi de protagonista i de director! Després diu que vol dedicar-se a les criatures, és a dir, a subvencionar orfelinats.

—que en el número pròxim publicarem un article sobre el film de Salvador Dalí per un testimoni ocular!

—que en el cinema Odeon, un dia d'aquetos reprenen *El món perdut*. Avís al amics del cinema.

— que Lupe Vélez interpretarà «La Paiva» sota la direcció de Griffith?

Elegància
Qualitat òptima
Preu mínim

FONTBERNAT

SASTRE

CUCURULLA, 2, 1er

De les Sessions MIRADOR

LA NOSTRA SEGONA SESSIÓ

En aquesta mateixa pàgina els nostres lectors poden llegir el programa definitiu de la nostra pròxima sessió.

En aquesta segona sessió tenim l'alta satisfacció de poder presentar a Barcelona el ja célebre film de Man Ray, *Estrella de Mar*. Després dels *Cinc minuts de cinema pur*, curt assaig, tímida temptativa, una obra considerable; no ja un assaig, sinó tota una realització. Volem que el públic vingui a veure aquesta cinta lliure de prejudicis, tant hostils com favorables, i per això volem aquí abstenir-nos de comentaris. Només ens cal afirmar que aquesta obra és la raó d'ésser d'aquesta sessió, la qual ha d'ésser considerada com el «clou» de la vetllada i amb aquesta pretensió la presentem.

Man Ray ha tingut la gentilesa d'acompanyar la seva enviada d'unes curtes notes explicatives que publiquem en aquesta pàgina.

El documental hi és representat per una curta cinta sobre *Els anèlids marins*, cinta policromada que ens mostra els moviments específics d'aquesta fauna marina. És l'atzar i res més que l'atzar qui ha acoblat en una mateixa vetlla aquest film i el de Man Ray. No cal veure, doncs, en això la més remota intenció per part nostra.

Com a film de la primera època donem *Jossette*, seleccionada prudentment del material disponible. L'èxit de *La Dama de les Camèlies* ens indicava la pauta a seguir.

Finalment reprenem *Albada*, de Murnau. Aquestes projeccions les entenem nosaltres com un complement, com una amplificació pràctica de les nostres pàgines setmanals. Entre les coses que ens proposem és senyalar valors, descobrir-los si hi cap. És evident que són moltes les pellícules que passen desapercebudes sense merèixer aquesta sort o, més ben dit, dissort. És una conseqüència això de la manera com a Barcelona es llença la mercaderia cinematogràfica al carrer. Així, per exemple, en la nostra tercera sessió presentarem *El lloro xinès*, de C. Leni, i creiem, en fer-ho, fer una cosa utilíssima, puix d'altra manera aquest film tindria la mateixa dissort que els anteriors del mateix autor: *El llegat tenebrós* i *L'home de les figures de cera*, que no provocaren, quan la seva estrena, el més lleu comentari.

Naturalment que aquest no és el cas de *Albada*. Poques pellícules han estat més elogiades unànimament com aquesta del gran director alemany Murnau. Però creiem que, al costat de la tasca que abans ens assignàvem, hi cap de tant en tant donar al públic l'oportunitat de veure, en condicions acceptables, aquells films que avui comencen ja a ésser els clàssics del cinema, i ningú no ens disputarà que en aquesta selecció l'obra de Murnau hi ocupa un lloc predilecte. La trama argumental es troba en aquest film reduïda als seus elements purament humans, com hauria dit R. Wagner, i la seva realització és estrictament cinegràfica. La lentitud del començament que algú ha trobat exagerada, la creiem necessària i complicada per la formidable densitat psicològica d'aquelles primeres escenes, que per l'angúnia i tensió emotiva tant ens recorden alguns *adagios* de Beethoven.

En fi, no és aquí el lloc ni tenim ara el deure de parlar degudament d'aquest film, que bé mereix un anàlisi, escena per escena. Per la nostra part, i que se'ns excusi aquesta intromissió del jo, cada cop que la reveiem augmenta la nostra fruïció i comprensió d'aquesta pellícula. No dubtem que després d'un any, com ha transcorregut des de la seva estrena, és justificada la seva revisió. Un any! Període de temps que no és res per les arts arribades a la plena maduresa, però que importa molt en el cinema. Després d'haver vist *La llei de l'Hampa*, *I el món marxa...* i *El capità Sorrel*, volem tornar a veure la que fou la pellícula cim d'una temporada.

P.

* * *

Veuríem amb gust les comunicacions espontànies que els lectors volguessin adreçar-nos sobre la nostra tasca, comunicacions que examinaríem amb tota l'atenció i que podrien dar-nos suggestions utilitzables.

* * *

Devem al senyor Vilalta, encarregat de la direcció musical al cinema Rialto, les gràcies per la voluntat i intelligència que palsà en la seva tasca durant la nostra sessió passada. En una tasca sempre difícil i ingrata, reeixí admirablement, trobant sempre la solució justa i de bon gust.

* * *

Per la tercera sessió, a més a més de l'estrena d'*El lloro xinès*, estem fent gestions per tenir el film de Germaine Dulac, *Arabesques*.

L'ESTRELLA DE MAR

Vaig a dir-vos l'origen del meu film. Abans de marxar per un viatge de dos mesos prometia jo al meu amic Robert Desnos fer un film a base d'un *scenario* d'ell. Jo em comprometia a acabar el film abans del seu retorn. El meu amic cuità a portar-me un poema en forma de *scenario* tot ell ple d'imatges molt fotogèniques,

EL PROTAGONISTA DE «L'ESTRELLA DE MAR»

poema per altra part d'una gran simplicitat inspirat tot ell per una estrella de mar conservada dins un vas de cristall prop del seu llit. Poema compost en una nit, mig somni mig realitat. Desnos em deixava completament lliure en quant a l'execució.

Jo he imprimit expressament al ritme del meu film la, qualitat fixa d'una natura morta; les imatges són entre elles separades per espais negres; l'acció és una respiració com durant el somni.

DE «L'ESTRELLA DE MAR», FILM DE MAN RAY

En les fotos publicades aquí, s'hi troben elements psicològics, plàstics i fantàstics de les imatges concebudes en un estat somnolent. Algunes de les imatges han sigut voluntàriament deformades. A més sobre la pantalla dividida en dotze parts iguals, dotze imatges diferentes es mouen independentment.

La llum és tan manejable com la pintura. Per què donc no servirse de la pellícula com el pintor de la tela?

Per què no anar encara més lluny? La tela és l'immovilitat, el cinema ens porta el moviment. Per què anar a cavall, quan hom té un auto? El que cal, això sí, és un objecte interessant; els nostres aparells de T. S. F. no ens diuen res, els nostres autors no fan sinó traslladar-nos. D'aquí l'enuig que inventem, fins abans de crear.

Cal sempre començar per una idea personal i trobar després els mitjans tècnics per traduïr-la. Ens ocupem massa dels trucatges que en si no són res.

MAN RAY

A la guixeta del Rialto es vendran el dia de la sessió les localitats al preu de una pesseta amb cinquanta cèntims. Els lectors de MIRADOR que passin per la redacció qualsevol dia de la setmana entrant amb el cupó inclòs en aquesta pàgina, podran adquirir localitat amb una reducció en el preu.

DISCOS

La música del *Vals trist*, de Sibelius, és d'aquelles que aviat es fan velles. I no valia potser la pena de desenterrar-la. Escrita per ilustrar un drama de Jaenefelt, *Kuolema*, sempre resultarà desplaçada sense acompanyar l'obra a què va destinada.

El *Vals trist* de Sibelius va doblat de la *Serenata* de Volkman i del scherzo de Rimski Korsakov *El vol del borinot*, tots dos enregistrats en la mateixa cara de disc un a continuació de l'altre. La *Serenata* de Volkman, interpretada també per l'Orquestra Simfònica de Chicago, és d'una línia melòdica, clara, obra sense pretensions, però d'un cert efecte molt agradable, i que us fa lamentar que sigui tan curta. En el conegut scherzo del *Tzar Saltan* de Rimski podreu admirar una vegada més el bon humor de l'autor que sempre fa bona música quan no la vol fer sublim.

Saint-Saëns va fer tota mena de música. Des de la coral amb orgue fins a la música de ballet, passant, i certament amb no gaire bon pas, per una sèrie de simfonies. Actualment, del molt que va escriure aquest autor, se'n toquen ben poques coses en els concerts. I hem de confessar que no ho lamentem massa. La *Dansa macabra* té un ritme que diu molt amb el nom de l'obra i que la fa insubstituïble durant la projecció de films dramàtics. Però la *Dansa macabra* en aquest disc guanya molt en qualitat, segurament gràcies a l'excellent interpretació de l'Orquestra Simfònica de Filadelfia, dirigida pel mestre Stokowski, del qual ja vàrem parlar quan es va editar *Scherezada*.

El Quartet Internacional de Corda i el pianista Cortot han impressionat per a Gramòfon una excellent versió del *Quintet* de César Frank. Es una obra que es toca molt poc en concerts malgrat ésser de gran qualitat. Es una de les primeres obres importants de l'autor, encara que fou composta quan aquest comptava 59 anys. Consta del tres temps clàssics en els quals, a fi de dar-los major unitat, utilitzà el procediment anomenat encíclic, que consisteix en la repetició de temes en tots els temps.

Cèsar Frank ha resultat ésser el clàssic de la música francesa. Malgrat haver viscut a mitjans del segle pasat va saber resistir la influència dels compositors romàntics, fugint al mateix temps de la música apoteòsica i «kolossal» cultivada per l'escola alemanya. Aquests discos de què parlem són sens dubte dels millors que s'han enregistrat. L'audició de l'obra resulta quasi impossible en concerts. No és una obra de gran públic, d'un públic prou nombrós per assegurar una bona execució. Tota l'obra està escrita en forma a base d'un amplíssim i admirable diàleg sostingut entre el piano i el quartet de corda. Cortot i el Quartet Internacional li donen tot el relleu necessari. Es una llàstima que en la placa no consti el nom d'aquets admirables artistes que componen el Quartet Internacional de Corda.

En un altre disc de música instrumental s'ha enregistrat l'*Introducció i Tarantela*, de Sarasate, i una romança andalusa; del mateix autor, que té molt de romança i molt poc d'andalusa. Sarasate no serà mai del nostre gust, encara que sigui interpretat per Erica Mori, que us fa admirar una execució brillant a través d'aquells efectismes acrobàtics que usava Sarasate.

J. G.

* * *

Vals trist (*Sibelius*). — *Serenata* (*Volkmann*). — *El vol del borinot, secherzo* (*Rimsky Korsakow*). — *A B 415* (*Gramòfon*).

Dança macabra (*Saint-Saens*), *D B 422* (*Gramòfon*).

Quintet en fa menor (*Cèsar Franck*). *D B 1099, 1100, 01, 02.* (*Gramòfon*).

Introducció i Tarantela (*Sarasate*). *A B, 413.* (*Gramòfon*). — *Romança andalusa* (*Sarasate.*) (*Gramòfon.*)

Ernst Lubitsch opina sobre els "Talkies"

El progrés dels films parlants es fa ràpidament. Però cal ésser prudent. Moltes escenes resoltes admirablement en el silenci serien seriosament compromeses amb la presència de la paraula. Citem com exemple les escenes d'amor.

Avui per avui els "talkies" ofereixen massa semblances amb les peces de teatre. Caldrà que el diàleg hi prengui un caràcter propi i particular al cinema. Les conversacions hauran d'ésser condensades i el director haurà de tenir sempre present a l'esperit que el cinema és abans que tot: creació d'imatges.

VIATGES MARSANS, S. A.

Rambla Canaletes, 2 i 4 - BARCELONA

Bitllets de Ferrocarrils Nacionals i Estrangers
Passatges marítims i aèris - Viatges a "Forfait"
Excursions acompanyades - Peregrinacions, etc.

Informes
i Pressupostos gratis

Segona Sessió MIRADOR

Dimecres, dia 22, a les deu de la nit, al Cinema

RIALTO

¶ Un film documental: ELS ANELIDS MARINS.
¶ Un film d'avantguerra: JOSETTE.
¶ Un film d'avanguarda, realitzat per Man Ray:

L'ESTRELLA DE MAR

¶ Un film de Murnau: ALBADA.

Presentant aquest retall a la Redacció de MIRADOR, es farà una rebaixa en el preu de les sessions.

Kappel

DE LES ARTS

Quin és el vostre paisatge preferit?

Comencem, avui, a publicar, una sèrie de respostes rebudes a aquesta enquesta entre alguns pintors catalans, l'opinió dels quals és generalment més hermètica del que voldríem. I no és que creiem en la imprescindible necessitat que els artistes teoritzin (el pintor ha de convèncer pintant), però hem cregut excusable distreure per uns moments la tasca dels nostres pintors, convençuts de l'interès remarcable que tindrien, per al nostre públic, llurs opinions sobre el paisatge i altres coses que tot seguit transcrivim.

JOSEP ARAGAY

No crec gaire en el bon ni en el mal paisatge en relació amb la qualitat de la pintura. Prefereixo per tant el paisatge que més conec, i que més estimo, el baix Montseny per la banda de Breda, i no per raons de color ni de llum, senzillament perquè Breda és la meva vila materna.

RAFAEL BENET

Aquell que els ulls han sabut veure pictòricament.

BOSCH ROGER

Actualment el paisatge que més m'agrada pintar és el de la urbs barcelonina, potser perquè no he tingut lleure de conèixerne d'altra.

F. CAMPS - RIBERA

Tot el paisatge de Catalunya, exceptuant el d'Olot. Me l'han fet avorrir tots els pintors que l'han interpretat.

FRANCESC CANYELLAS

Tot paisatge pot tenir un interès segons la manera d'ésser interpretat; altrament, el paisatge de l'Empordà pot ben dir-se que es porta l'oli i, segons a quins indrets, la sal i tot.

ALEXANDRE CARDUNETS

Aquell en què la part constructiva és el seu element principal, preferentment aquell en què les pedres centenàries, molsoses, daurades o grises ens porten a l'ànima records de tota mena... els arbres i les muntanyes hi són com un marc que les decora.

D. CARLES

Barcelona i els seus admirables voltants. He pintat a Olot i altres bandes per variar, però per mi res tan ric ni tan variat com el port de Barcelona, els jardins d'Horta, la falda del Tibidabo, la muntanya de Montjuich, els plans del Llobregat, etc., etc.

J. COLOM

Em plau l'enquesta de MIRADOR i hi contesto amb gust.

D'un cap a l'altre de Catalunya tot és bo, no enganya. Crec que pocs països es poden comparar amb casa nostra. Cada vint quilòmetres és variat de forma i de llum. Un dels motius que fan el seu encant i la seva bellesa, crec que és el seu tamany, la seva mida. És fet a mida de l'home; té, com cap altre, el rar sentit de la mesura. No és mai ni massa exaltat ni grandiós a l'extrem ni vulgar. Té el punt just d'expressió i recolliment. Itàlia, que és un dels paisatges més xamosos i ferms que existeixen, no té l'encant de casa nostra. El tamany és fora mida. Cal recórrer molts quilòmetres per a poder gaudir de les nostres belles ondulacions que en un camp reduït tenim aquí.

Això quant a forma. De color, quines coses poden sofrir la comparació amb la província de Tarragona? És una rica i vella dalmàtica, un tapís rar i d'un color únic, els blaus del seu cel, i de les llunyanies no poden explicar-se amb paraules, els rojos de les terres, els ors de les llums tenen una força, una qualitat i una dolcesa incomparables.

Sobre aquest tapís els bells poblets blancs amb els campanars de cadireta tornejada!

Lleida l'austera, feta de mel i plata, menys variada de forma que les seves germanes, però quin to i quina distinció! Pressent les planes de Castella.

La de Barcelona és de les quatre la menys dotada quant a qualitat, les coses no tenen ni el to de Tarragona i Lleida ni la gràcia de la de Girona; té però una diversitat de forma, de plans, d'arquitectura com cap altre, tot dins un aire pla, ingenu i casolà que enamora.

I per fi la de Girona, que és gràcia alada i espurnejant, de la costa al bell cim del Pireneu, del Gironès a l'Alt Empordà. Res d'amanerament mai, sempre original, imprevist, fresc, jovial de color, exemple i alegria per als ulls, confortable redòs per l'esperit.

És el paisatge que prefereixo interpretar.

M. DOMENGE

Pel meu gust, el paisatge més bonic és el de la meva terra, Olot: és el que més impressiona la meva ànima.

FRANCESC DOMINGO

Jo no puc pas respondre-us aquesta enquesta.

És que jo sé on puc trobar arbres i rocs preferits?

No estimo jo, per atzar, tot?

És que el paisatge no és per a mi la llum veritable, sigui quin sigui? És que el paisatge no em comunica la fe, com la pregària la religió?

És que jo no tinc necessitat de tots els paisatges, per pintar el meu interior paisatge?

Jo pinto a casa. El paisatge preferit és el meu. És el que la tela i el meu món em demanen. Per al meu repòs espiritual, l'estàtic. Per expressar el meu món en pintura, el dinàmic.

Somio amb la color de foc de Tarragona, aquesta terra única.

FELIU ELIAS

No n'he pintat mai, sinó de memòria; però voldria tenir lleure per a pintar-ne. Perquè, pel meu temperament, la pintura de paisatge demanaria molt temps. Una vegada vaig voler conèixer el paisatge d'Olot, malfamat de carrincloneria i efeminament: el vaig trobar, tot al contrari, grandiós, robust i variat. Però pel camí volia aturar-me als cent indrets que l'auto recorregué: tots em semblaren encisadors, irresistiblement atraients. Altrament, el dia que pugui posar-me a pintar paisatge, el preferit serà aquell que al primer cop d'ull no encisi ningú, ni tan sols atregui l'atenció; àdhuc aquell que repugni a tothom. Em malfio dels paisatges i de tota cosa que té un prestigi massa aviat i massa universalment estimable. I, si no me'n malfio, no veig la necessitat apremiant de dir-ne el seu encís, quan hi ha tants milers de pintors que ja ho fan, tants centenars de pintors que ho fan admirablement bé.

Sento vertadera passió pels paisatges banals i per tota cosa banal.

ENRIC GALWEY

Tot el paisatge de Catalunya és preferit per mi, puix el trobo admirable en tots sentits. Caldria un llibre per a fer ressaltar tanta bellesa i una ploma molt ferma per a descriure tanta varietat d'hermosura com atresora la regió catalana.

Jo recomano sempre a les persones amants de la natura, si volen fruir de la bellesa amb tota plenitud, que des de Sant Joan de les Abadeses vagin a Olot i a mig camí de la serralada de Santigosa obiraran l'espectacle més gran de naturalesa. És el balcó més superb per a fer-se càrrec de la majestat d'aquell tros de Pireneu. Des de les serres de la província de Lleida fins a Roses és una mar immensa de muntanyes que és impossible fer-se'n càrrec per la seva ponderació. Quina majestat! No obstant, a mi em dóna una tristesa profunda i incomprensible voler investigar aquell misteri tan gran i tan aclaparador de la petitesa humana. Aquella cadena de muntanyes precedida pel gros massís del Canigó, tres espadats molt simètrics, rodejat d'aquell estat major de Pedraforca, Costabona, Gra de Fajol, Puig de Bassegoda i la Mare de Déu del Mont. Si hi passeu a l'estiu trobareu aquella immensitat calitjosa a penes indicades les crestes de les grans muntanyes; a la tarda són ja netes aquelles serres per la tramuntana; de color de rosa aquells massissos amb les neus pirenenques en les seves puntes, i a l'hivern és el concert més meravellós i impressionant quan estan revestides de les seves grans nevades.

Olot, la Plana de Vich, Girona, el Vallès, fins a Tarragona que n'hi ha d'emocions intenses en ses boscúries, ses muntanyes amables i les seves ciutats, pobles i poblets plens de la més intensa poesia. I Barcelona amb el seu original paisatge urbà fins el port, curull de fineses de l'esperit i de les visions més exquisides per a l'artista.

PERE INGLADA

El que encara no he vist.

Pintura neta i pintura bruta

Hem rebut una carta de Sebastià Gasch en la qual ens demana els «dret de defensa» i nosaltres, naturalment, *l'hi concedim.*

I, com que no ens ve d'un pam, publiquem la carta íntegra, i això que té una extensió quasi doble que l'article que vol contestar.

Cahiers de Belgique ha publicat unes reflexions de René Gaffé agudes i incisives, seques i precises, segures com un directe d'esquerra, i jovialment categòriques com una puntada de peu al darrera. René Gaffé és un dels col·leccionistes actuals més clarividents, el de més penetrant sagacitat. La seva col·lecció, importantíssima, conté el bo i millor de la producció artística actual. Gaffé posseix unes quaranta cinc teles de Joan Miró. Quaranta cinc teles de Joan Miró. Quaranta cinc. Que la nostra putrefacció artística anoti aquesta xifra. Que anotin aquesta xifra tots els que barbotegen, tots els que bavegen, tots els que s'escolen davant la intensa mediocritat martialsinesca, pairal i nostrada. Que anotin aquesta xifra totes les pàtums fossilitzades entestades en la noteta, en el paisatget, en la figureta, deliciosament atrafegades a proclamar als quatre vents que l'art d'*avantguarda* és una sinistra farsa i que la pintura olotina és la millor del món. Cloguem, però, l'incís. I apressem-nos a transcriure una de les més exactes reflexions de René Gaffé:

«Quan un visitador constata que casa meva fa olor de net, el que l'ha especialment frapat, sense dubtar-se'n, és la netedat de la pintura que selecciono. Quan vaig introduir, per primera vegada a Bèlgica, Miró, Picasso, Braque, Gris, Léger, Chirico, Max Ernst, la conseqüència lògica de la meva evolució raonada era l'allunyament de la pintura bruta.»

Aquests mots conviden a la meditació. Pintura neta i pintura bruta. Pintura neta dels pintors nets. Dels pintors clars. Dels pintors de cervell rentat i de cor desinfectat. I pintura bruta dels pintors bruts. Dels pintors obscurs. Dels pintors d'esperit obtús i de retina opaca. Pintura neta i pintura bruta. Els exemples d'aquestes dues pintures sovintegen. No ens moguem d'aquest país. Pintura neta és la de Miró. Pintura neta és la de Dalí. Pintura bruta, per contra, és la d'aquest, la d'aquell, la del de més enllà. Pintura bruta és la de tal, tal, tal i tal. Pintura bruta és la del paisatge boirós pintat a Olot pensant amb Neuilly, és la de l'arbre que és una taca, la de la casa que és un gargot, la de la muntanya que és una massa informe...

Tot això daia jo no fa gaire en un diari local. Tot això deia jo. O, millor dit, volia dir. Així, en efecte, la censura més temible no és la censura oficial. Hi ha una altra censura subterrània molt més perillosa, molt més odiosa. No divaguem, però, Aquest comentari meu, tan inofensiu, tan insignificant, ha tingut una ressonància que jo no sospitava. Aquest comentari meu ha tingut la virtut de sollevar la indignació de certs esperits obscurs, de certes mentalitats d'esperit obtús i de retina opaca. Aquest comentari meu ha tingut la virtut de irritar la susceptibilitat d'un novell escriptor, que acaba de fer irrupció sorollosa en el nostre món artístic, tot i ajuntant innecessàriament la seva veu a les cent mil veus del ja massa nombrós feix d'energúmens, defensors de la pintura bruta. Les meves paraules insignificants han tingut la virtut de provocar les protestes del senyor Joan Cortés i Vidal, imitador migradet de l'impagable Joan Sacs, al qual arriba a manllevar el lèxic incivil, tronat i bàrbar: criticista, teoricastre, empatollament, badoc, espeterrador, baladrejant, xarlatanista, i altres barbarismes d'aquest calibre.

Pel que d'ell coneixem fins ara, el senyor Cortés sembla haver vingut al món de les lletres per a fer estrictament feina negativa. Amb una ràbia, amb un fel, amb un despit francament deplorables, el senyor Cortés, a jutjar pels seus escrits primícers, sembla haver-se imposat la tasca — única, exclusiva — de combatre l'art anomenat d'avantguarda. I aquesta tasca la realitza amb barroera fraseologia, amb gruixut paraulejar, posats al servei de malaltisses intencions anorreadores, a les quals no sap oposar cap sanitós anhel constructiu.

Jo comprenc perfectament el mal humor del senyor Joan Cortés i Vidal, mal humor que deu enterbolir l'enteniment de tot defensor de les causes perdudes. Jo comprenc perfectamente que l'optimisme del senyor Cortés deu experimentar reiteradament seriosos entrebancs, en haver de constatar invariablement que les seves bèsties negres, aquells odiosos avantguardistes tan menyspreats, esbroncats i ridiculitzats així, s'atipen de glòria i de profit fora d'així mentre que els seus preferits, aquella plèiade d'artistassos tan genials i tan sublims, tan nostrats, vegeten ignorats així amb l'esma suficient per anar fent la viu viu. Jo comprenc perfectament que no deu ésser gaire agradable per un fanàtic de la mediocre pintura pairal que un Joan Miró, per exemple, aquell Joan Miró que hagué de fugir de la seva terra empès per les burles sagnants, l'hostilitat desapiadada, el menyspreu cruel dels seus compatriotes, sigui ara proclamat arreu com el més legítim successor de Picasso, mentre que així els pintorets més o menys holanditzats i els fabricants de paisatges mansois no tenen altra solució que anar fent teletes exsangües per a ús d'un públic incapacitat. Jo comprenc tot això i molt més. Però per l'amor de Déu, senyor Cortés, no s'hi val a fer conèixer al públic el seu mal humor, ni a amargar l'existència de lectors de diaris i revistes amb els seus planys reiterats i les seves excomunions fulminants. No s'hi val, senyor Cortés.

Ara mateix, com deia, aquest bon senyor s'ha enfutismat amb el meu elogi innocent de la pintura neta, i es pregunta, intrigat, des d'un dels darrers números de MIRADOR: «Pintura neta. ¿Què deuen voler dir els modernísssims esteticistes amb aquesta denominació?» No tinc cap inconvenient a treure de dubtes el senyor Cortés. No tinc cap inconvenient a ampliar la meva sumària i estricta allusió a la pintura neta.

Pintura neta, senyor Cortés, vol dir la pintura composta de formes netes, precises i retallades, clarament delimitades; pintura de colors nets, enters, purs, sense barreges desvirtuadores; pintura confortable, plaent als ulls, al cor i al cervell; pintura entenedora per a tots els homes de tots els temps i de tots els països. Pintura neta vol dir la pintura que tot pintor amb dos dits de front conrea actualment a tot arreu.

Pintura bruta, per contra, vol dir la pintura composta de formes brutes, inexistents, flonges i flotants, il·limitades, atzaroses i indeterminades; pintura de colors bruts i impurs, barrejats i cuinats, desnaturalitzats; pintura inconfortable, altament desagradable per als ulls, el cor i el cervell. Pintura bruta vol dir la pintura que actualment només coneix una certa voga en els llogarrets d'ínfima categoría, en els reconets sinistres, deixats artísticament de la mà de Déu.

I ara, per acabar, no em resta més que recordar al senyor Joan Cortés i Vidal que jo no tinc cap culpa, absolutament cap culpa, que la pintura neta que jo afecciono coneixi un èxit creixent a tot arreu, i que la pintura bruta que ell idolatra sigui cada dia foragitada amb més insistència de tots els països civilitzats. Em sap molt de greu, però...

SEBASTIÀ GASCH

LES EXPOSICIONS

Julià Castedo

A la «Sociedad Española de amigos del Arte», de Madrid, aquest pintor ha exhibit un recull d'obres de diferentes èpoques i llocs. Com que desconec algunes de les teles exposades, no puc ressenyar aquesta exposició, però en canvi aprofitaré aquesta avinentesa per intentar una certa presentació d'aquest intel·ligent artista. Naturalment, la

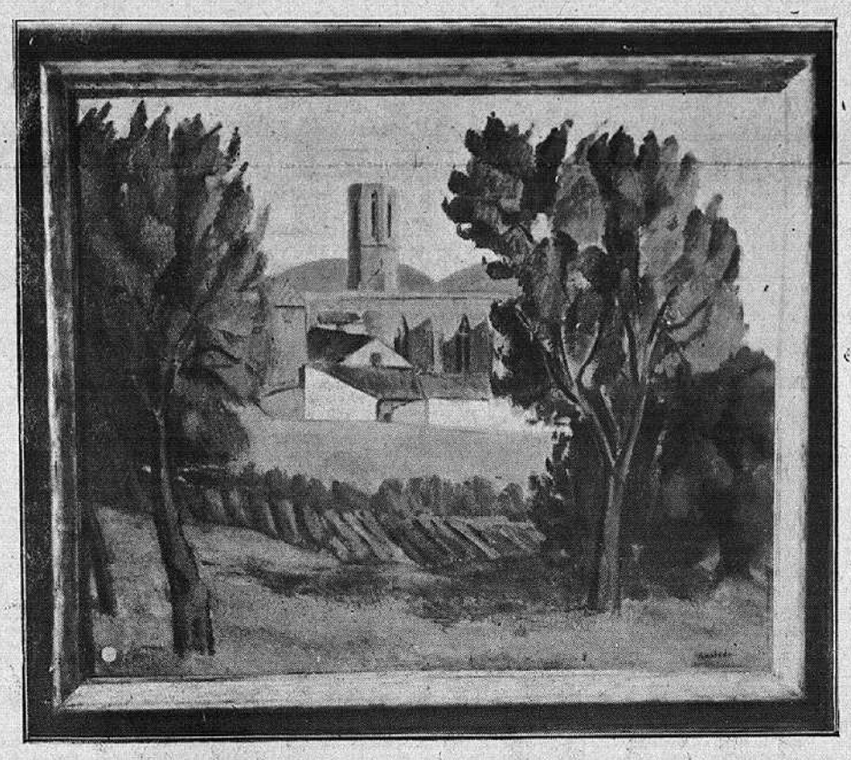

J. CASTEDO. — Pedralbes

presentació és sobrera davant el nostre estadi artístic, el públic del qual coneix la bona qualitat de la pintura de Castedo, però hi ha altres estadis en altres llocs, on la seva personalitat és interessant de remarcar.

Julià Castedo és un altre «evolucionista». Fill dels voltants de Madrid, és a Barcelona on pictòricament es formà i personalment ens arribà a conquistar. Ell diu, en canvi, que és precisament ell el conquistat per les nostres coses; sigui com sigui, el cas és que quan Castedo passa una temporada entre nosaltres, pels seus amics ha arribat un germà.

Potser aniné massa lluny en la meva indiscreció; però fa tan bo, en aquests temps d'egolatria, trobar una personalitat com la de Castedo, on per bona que sigui l'obra, encara us entusiasmen més les seves qualitats personals.

El contacte constant amb els «evolucionistes» i el llarg sojorn a casa nostra no han diluït ni perjudicat la racialitat pictòrica de Castedo, sinó que, més aviat, n'ha assimilat algunes característiques per a aprofundir la seva visió castellana.

Conjuntament amb el sintetisme cezannià, i l'expressió racial, hi ha, en la pintura d'aquest artista, la digitació necessària i la claredat estructurada del nostre paisatge per a plasmar amb justesa un recó de Cadaqués i enriquir, al mateix temps, la visió pictòrica d'un tros de Segòvia.

Per la tardor vinent, potser ens serà possible tornar a veure a Barcelona obres de Castedo i aleshores podrem comentar més documentadament el procés de l'obra d'aquest enyorat pintor.

Joaquim Monbrú

La darrera exposició d'aquest pintor a la Sala Parés ha estat força interessant. Sense gaires preocupacions esteticistes, Monbrú fa una pintura amable i en certs moments assoleix una tendresa agradable. Si bé és veritat que aquesta pintura no diu res de nou, la prefereixo a tantes altres, arrecerades al voltant d'un gran «divo» modern, que de tant que volen dir només barbotegen desesperadament i insulsament.

Cal insistir en aquest punt: l'important no és dir l'última paraula per nova que sigui, sinó saber abans si realment allò expresat és una paraula. I això tant en pintura d'avantguarda com en la tradicional, puix també (i amb més quantitat perquè és més assequible i planera), en aquesta visió pictòrica moltes i moltes paraules no arriben ni a la sonoritat expressiva del bram d'un ase.

Tornant a les teles de Monbrú, remarcaré un procés evolutiu, dintre una mateixa personalitat, entre els límits de la pintura vuitcentista al post-impressionisme; i en els extrems d'aquest llarg període és allí on més em plau la interpretació de Monbrú; per això si hagués de valorar la seva pintura, assenyalaria primerament *Vista del Guinardó* i *La resclosa*. *Repòs* és també una tela de tonalitats afinades, com així la *Nota* número 25 del catàleg. En el *Camí* i *Plaça* del poble de Gósol, ultra la bona qualitat de la pintura, hi ha aquella llum esblaimada de la regió pirenenca.

Si Joaquim Monbrú m'obligués a precisar una tara característica de la seva pintura, li aconsellaria una contenció en el color i una disminució de certs efectismes pictòrics, particularment en els batiments blaus de les muntanyes.

J. CASTEDO. — Auto-retrat

MÀRIUS GIFREDA

CANÇÓ DE PRIMAVERA

El compositor modern s'inspira.

(*Le Rire.*)

Agència exclusiva per a la venda de
MIRADOR
Societat General Espanyola de Llibreria, S. A.
Barbarà, 16 Telèfon 12781
BARCELONA

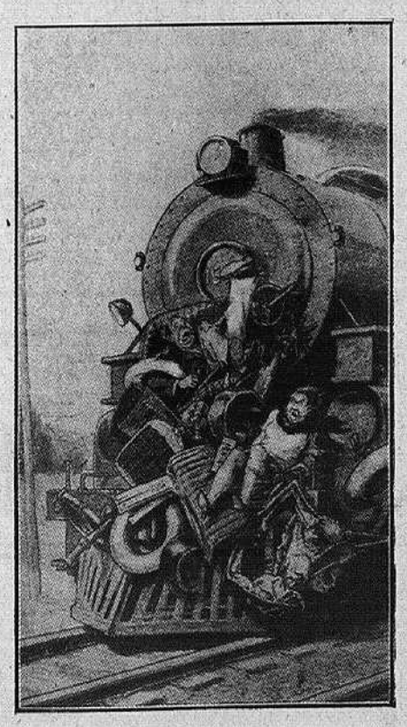

EL MARIT S'ESTIMAVA MÉS EL TREN

La muller. — Pots estar content; a l'últim hem agafat el tren.

(*Vu.*)

Vegeu a la pàgina següent altres gravats humorístics

Feu fer els vostres gravats en la
UNIÓ DE FOTOGRAVADORS
CORTS, 481 : Telèfon 33421

Apa, home, jugueu una partideta amb nosaltres.
— No, no jugo mai ..ls jocs d'atzar.
— Però si no són jocs d'atzar; tothom fa trampa!

(Ric et Rac.)

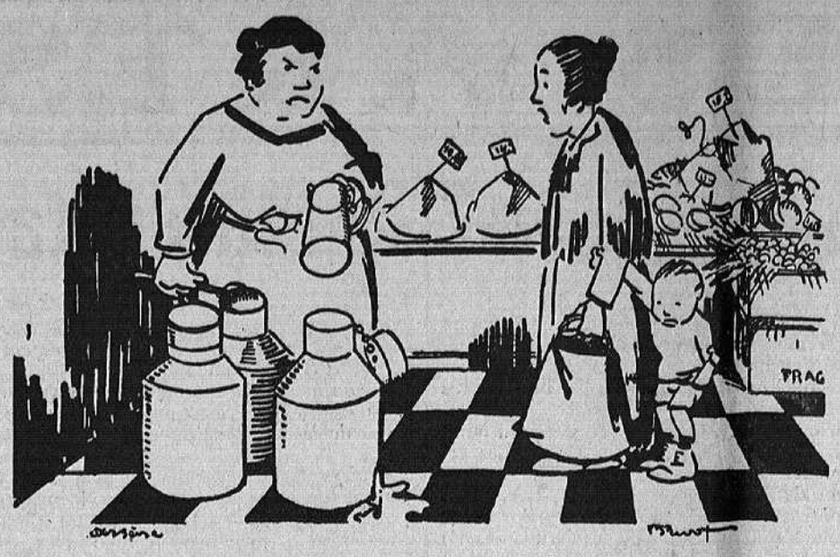

— A vuitanta, la llet! Em pensava que anava a seixanta.
— Si la senyora en vol d'aquest preu, ja n'hi farem d'expressa.

(Le Rire.)

Afaiti's higiènicament
Afaiti's de pressa
Afaiti's bé

Com?

Usant la PASTA NIX

S'afaitarà ràpidament, agradablement, perfectament.

No li quedarà la cara irritada, no hi sentirà cremor o irritació després d'afaitar-se.

Eliminarà el sabó, la brotxa, els potets i tots els altres objectes tan exposats a cultivar microbis.

Demani-ho en perfumeries, drogueries, etc., al preu de 2'50 pessetes tub.

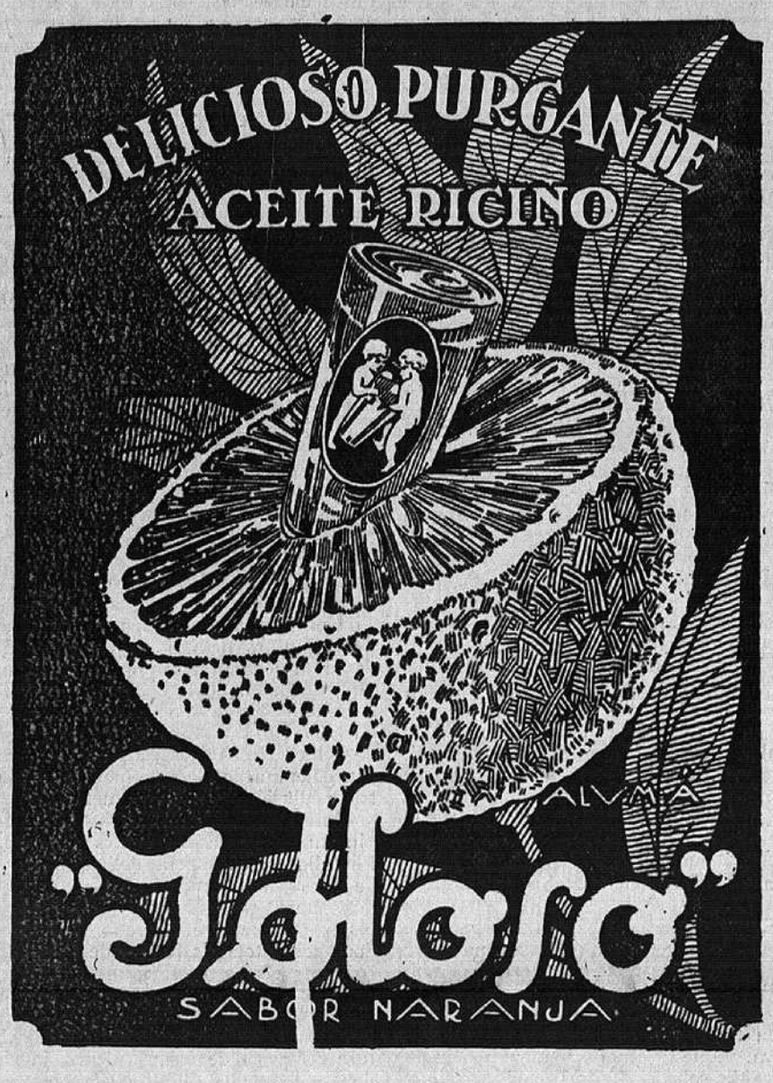

AIGUA DE ROCALLAURA

La deu més rica del món

Si vosté pateix d'**Albuminúria, Litiàsis úrica (mal de pedra), Bronquitis parenquimatoses, Nefritis crònica,** es curarà radicalment amb

AIGUA DE ROCALLAURA

S'expèn amb ampolles de litre i de mig litre i en garrafons de vuit litres

Distribuidors generals

FORTUNY, S. A.

CARRER HOSPITAL, 32, Y SALMERÓN, 133

Societat Espanyola de Carburs Metàl·lics

Correus: Apartat 190 — Teleg.: "CARBUROS" — Mallorca, 234 BARCELONA — Telèfon 73013

CARBUR DE CALCI, Fàbriques a Berga (Barcelona) i Corcubion (Corunya) :: OXIGEN 99 % DE PURESA, Fàbriques a Barcelona i València :: ACETILÈN DISOLT, Fàbriques a Barcelona, Madrid i València :: FERRO MANGANESI i FERRO-SILICI :: SOCARRIMAT i SECAT de fils i pesses seda, cotó i altres teixits :: CALEFACCIÓ INDUSTRIAL de laboratoris i domèstica :: GENERADORS, BUFADORS, MANÒMETRES i materials d'aportació per la SOLDADURA AUTÒGENA

Pressupostos, estudis, consultes i assaigs, gratis

AFISA

ASSUMPTES FISCALS I ADMINISTRATIUS

Director Carles Ossorio

personal tecnic-contables

Layetana-18-pral. B

Especialitat industrial i utilitats

Abonaments

"ORTOPEDIA MODERNA"

Fill de B. CARCASONA

Taller i despatx: ESCUDELLERS BLANCS, 8. - Telèfon 10916

Braguers Reguladors

per a retenció absoluta de la trencadura.—Faixes de totes menes
Faixa-cotilla abdominal.—Models moderns

Cotilles Ortopèdiques

per a guarir o corregir les desviacions de l'esquena

Més de cinquanta anys de pràctica són la millor garantia

Subscriviu-vos a MIRADOR

SETMANARI CATALA

Pelai, 62. - BARCELONA

BUTLLETÍ DE SUBSCRIPCIÓ

En ..... *que viu a* ..... *carrer* ..... *n.º* ..... *se subscriu a* **MIRADOR** *pel preu fixat de* 2'50 ptes. *trimestre.*

..... *de* ..... *de 19*.....

Signatura

RAMON BES & C.A

Maquinària, Tipus, Filetatge de bronze, Tintes y utillatge per les Arts Gràfiques

Carrer Ampla, 81, i Via Laietana, 4

Telèfon 15524 - Apartat 896
Direcció telegràfica: DANIBES

BARCELONA

"BABY-LAX"

El millor
Laxant-Purgant

EXPOSICIÓ INTERNACIONAL DE BARCELONA

AVÍS

Es prega als propietaris de locals espaiosos, hàbils per a dipòsits d'embalatges, propers al recinte i que desitgin llogar-los, fassin oferta dels mateixos, per escrit, a aquestes Oficines (SECCIÓ D'ORGANITZACIÓ, Carrer de Lleida, 2).

IMP. LA NEOTIPIA
RBLA. CATALUNYA, 116 - BARCELONA